

Uzasadnienie

W dniu 04.10.2018r. do (...) (...) W. wpłynęła skarga K. M. dotycząca radcy prawnego K. S.. W skardze zarzucono radcy prawnemu, że nie sprecyzowała żądania pozwu zgodnie z życzeniem mocodawcy, tj. poprzez literalne i jednoznaczne wskazanie w żądaniu pozwu, iż sąd ma nakazać pozwanemu – Gminie M. O. złożyć oświadczenie woli w przedmiocie zawarcia umowy najmu lokalu „odrębnego” dla skarżącej względem jej matki. Co istotne, wobec skarżącej i jej matki zapadł uprzednio wyrok w sprawie o opróżnienie lokalu z powództwa Gminy M. O. przyznający jednocześnie skarżącej prawo do lokalu socjalnego. W sprawie z powództwa skarżącej przeciwko Gminie M. O., do której radca prawny wstąpiła jako pełnomocnik skarżącej, skarżąca jako powódka domagała się nakazania Gminie M. O. złożenia oświadczenia woli w przedmiocie zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego. Po stronie powodowej występowała w ww. sprawie wyłącznie skarżąca, której intencją było uzyskanie tytułu do lokalu, w którym mogłaby zamieszkiwać samodzielnie – bez swojej matki.

Postanowieniem z dnia 18.12.2018r. Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego [dalej: ZRD] odmówił wszczęcia dochodzenia w sprawie radcy prawnego K. S. uznając, iż brak jest podstaw do przypisania odpowiedzialności dyscyplinarnej radcy prawnemu. W wyniku zaskarżenia ww. postanowienia przez skarżącą na mocy postanowienia tut. Sądu z dnia 08.05.2019r. wydanego w sprawie o sygn. OSD 18/19 postanowienie ZRD o odmowie wszczęcia dochodzenia zostało uchylone w całości, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania. Sąd wskazał, że przy ponownym rozpoznaniu sprawy ZRD winien wyjaśnić czy istotnie radca prawny sprecyzowała żądanie pozwu zgodnie z intencją i dyspozycją skarżącej, a zwłaszcza czy sprecyzowane żądanie zapewniało skarżącej pełną, oczekiwaną przez nią ochronę prawną.

ZRD ponownie rozpoznając sprawą przeanalizował uzupełniony materiał dowodowy, a także uzupełniająco przesłuchał radcę prawnego w związku z okolicznościami wskazanymi w uzasadnieniu ww. postanowienia Sądu.

Postanowieniem z dnia 23.07.2019r. wydanym w sprawie o sygn. akt RD 175/18 ZRD na podstawie m.in. art. 17 § 1 pkt 1 KPK w zw. z art. 74¹ URP ponownie odmówił wszczęcia dochodzenia w sprawie przedstawiając w uzasadnieniu postanowienia konkluzje uzupełniających wyjaśnień w sprawie.

W uzasadnieniu postanowienia ZRD wskazał m.in., że w dniu 19 grudnia 2017 r. Sąd ogłosił wyrok w sprawie, który wskazywał, że Gmina O. ma zawrzeć umowę najmu wyłącznie z Panią K. M., a więc był to wyrok odpowiadający pełnemu żądaniu zgłaszanemu przez powódkę. ZRD wskazał również, że żądanie pozwu dotyczyło odrębnego lokalu socjalnego dla skarżącej i brak podstaw aby przyjmować, że dotyczyło lokalu wspólnego dla skarżącej oraz jej matki. Nadto wskazano, że to Gmina M. O. interpretuje wyrok w ten sposób, że dotyczy on zawarcia umowy najmu lokalu wspólnego dla skarżącej i jej matki, choć nie wynika to z treści wyroku. W uzasadnieniu postanowienia ZRD zwrócił uwagę również na fakt, że nie sposób przyjąć w świetle obszernego materiału dowodowego, a zwłaszcza korespondencji e-mail, że radca prawny postąpiła w sprawie wbrew woli mocodawcy, w szczególności w zakresie sprecyzowania żądania pozwu. ZRD podkreślił, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że treść pisma procesowego zawierającego sprecyzowanie żądania pozwu była ze skarżącą konsultowana oraz akceptowana, co potwierdza między innymi korespondencja e-mail na kartach 81 i 82.

Zaskarżając opisane powyżej postanowienie ZRD skarżąca wskazała, że życzenie aby w treści żądania pozwu zawrzeć literalne sformułowanie dotyczące „odrębnego lokalu” przekazała radcy prawnemu telefonicznie, a nie w korespondencji e-mail. Ponadto skarżąca zarzuciła, że ZRD nie uwzględnił faktu, iż nienależyte świadczenie pomocy prawnej przez radcę prawnego wynikało z faktu, że Gmina M. O. po przegranej procesie zamierzała przyznać ten sam lokal socjalny matce skarżącej.

Podczas posiedzenia Sądu w dniu 11.09.2019r. skarżąca wskazała, że zastrzeżenia co do treści żądania pozwu zgłaszała radcy prawnemu telefonicznie i to tych zastrzeżeń radca prawny nie uwzględniła i z tej przyczyny w ocenie skarżącej nie uzyskała ona lokalu socjalnego.

Sąd zważył co następuje:

Zaskarżone postanowienie należało utrzymać w mocy jako prawidłowe, a zarzuty skarżącej w ocenie tut. Sądu okazały się być nieuzasadnione.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że ZRD przeprowadził wyczerpujące postępowanie wyjaśniające i zebrał w sprawie wszelki dostępny materiał dowodowy umożliwiający zrekonstruowanie okoliczności faktycznych sprawy. Na podstawie tego materiału w ocenie Sądu wyciągnięto prawidłowe i logiczne konkluzje, które musiały doprowadzić do odmowy wszczęcia dochodzenia w niniejszej sprawie.

Prawidłowo ZRD wskazuje, że postępowanie, w którym radca prawny zastępowała skarżącą dotyczyło lokalu socjalnego wyłącznie dla skarżącej albowiem tylko skarżąca była powodem w przedmiotowym postępowaniu, natomiast jej matka nie była stroną tego postępowania. Słusznie również ZRD podkreśla, że nie doszło do naruszenia interesów skarżącej, a wydany wyrok w pełni odzwierciedla żądania skarżącej, natomiast jedynie jego interpretacja dokonywana ze strony pozwanego (Gminy M. O.) jest niekorzystna dla skarżącej i wysoce wątpliwa. Innymi słowy, źródłem, z którego wynikają obawy i zarzuty formułowane przez skarżącą nie jest treść wyroku (wynikająca pośrednio z treści żądania pozwu), ale przyjęta przez Gminę M. O. strategia nakierowana na dążenie do wykonania wyroku w sposób niezgodny z jego treścią. Za działania Gminy M. O. na etapie wykonania wyroku w sposób oczywisty radca prawny nie może ponosić odpowiedzialności. Fakt, iż Gmina M. O. zapowiedziała skarżącej, że podjęcie takie czy inne działania w przyszłości (w wypadku niniejszej sprawy: przyzna ten sam lokal socjalny również matce skarżącej) może być przedmiotem odrębnych środków ochrony prawnej, ale nie jest w żaden sposób pochodną rzekomych nieprawidłowych działań radcy prawnego. Oczywistym jest, że pozwany – dłużnik przegrywając proces może podejmować na etapie wykonania wyroku kroki uniemożliwiające efektywne wykonanie orzeczenia sądowego oraz maksymalne zabezpieczenie swoich interesów kosztem interesów wierzyciela (skarżącej), a nawet próbować narzucić (co ma miejsce w niniejszej sprawie) taką interpretację orzeczenia aby zniweczyć zamierzenia wierzyciela. W wypadku tego typu działań skarżącej jako wierzycielowi przysługują rozmaite instrumenty prawne w ramach postępowania egzekucyjnego, z których skarżąca w realiach niniejszej sprawy nie skorzystała. Przykładowo wskazać należy, że dłużnik nie może uzależniać wykonania wyroku od spełnienia dodatkowych warunków niewskazanych w treści orzeczenia, np. w realiach niniejszej sprawy nie może uzależniać zawarcia umowy najmu lokalu socjalnego przez skarżącą od jednoczesnego jej zawarcia przez matkę skarżącą. Jeśli takie właśnie stanowisko prezentował dłużnik – Gmina M. O., to skarżąca mogła podjąć kroki w celu wyegzekwowania wyroku zgodnie z jego treścią na gruncie postępowania egzekucyjnego. Radcy prawnemu, która była pełnomocnikiem skarżącej w postępowaniu przed sądami I i II instancji nie można przypisać odpowiedzialności z tytułu uchylania się dłużnika od wykonania wyroku zgodnie z jego treścią. Podobnie rzecz się ma w sytuacji gdy Gmina M. O. zapowiada przyznanie w przyszłości tego samego lokalu matce skarżącej – są to przyszłe (hipotetyczne) działania dłużnika, co do których możliwe będzie podjęcie określonych środków prawnych w sytuacji kiedy dana sytuacja faktycznie zaistnieje. Postawa skarżącej, która odmawia przyjęcia lokalu socjalnego niejako w obawie przed przyszłymi działaniami dłużnika skierowanymi na faktyczne zniweczenie skutków wygranego procesu nie może obciążać pełnomocnika. Radca prawny nie może bowiem odpowiadać za postawę i planowane działania strony przeciwnej procesu po jego zakończeniu, a także za skuteczność egzekucji zapadłego orzeczenia. Wyrok jaki zapadł w sprawie skarżącej w pełni zabezpieczał jej interesy w ocenie tut. Sądu, a skarżąca de facto na swojego pełnomocnika przerzuca odpowiedzialność za celową nieprawidłową interpretację wyroku dokonywaną przez pozwanego, która zmierza do uchylenia się od jego wykonania. Podobnie skarżąca w sposób nieuprawniony obarcza radcę prawnego odpowiedzialnością za antycypowane działania pozwanego zmierzające do zniweczenia skutków wykonanego orzeczenia. Jednocześnie sama skarżąca uchyla się od działań zmierzających do wykonania wyroku i zabezpieczenia swych interesów. Podkreślić w tym miejscu należy, że w wielu przypadkach w praktyce strona przegrywająca proces na etapie wykonania wyroku, w postępowaniu egzekucyjnym, podejmuje

rozmaite kroki prawne i faktyczne w celu zniweczenia lub przynajmniej ograniczenia skutków niekorzystnego dla siebie orzeczenia. Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. W celu zabezpieczenia interesów skarżącej konieczne zatem jest podejmowanie dalszych kroków związanych z egzekucją wyroku i przeciwdziałaniem bezprawnym posunięciom dłużnika. Skarżąca zdaje się natomiast zarzucać radcy prawnemu, że wyrok wydany w jej sprawie w sposób niejako automatyczny nie doprowadził do pożądanego przez skarżącą stanu faktycznego. Kolejny raz podkreślić należy, że częstokroć uzyskanie wyroku zabezpieczającego interesy danego podmiotu wymaga jeszcze skutecznego wyegzekwowania danego orzeczenia. Radca prawny nie może natomiast odpowiadać za skuteczną egzekucję, zwłaszcza jeśli nie jest pełnomocnikiem skarżącej w postępowaniu egzekucyjnym. Tym samym radcy prawnemu w niniejszej sprawie można byłoby przypisać odpowiedzialność dyscyplinarną w sytuacji gdyby wyrok w sprawie z powództwa skarżącej był obarczony, na skutek działań radcy prawnego, taką wadą, która uniemożliwiłaby jego wykonanie poprzez samodzielne uzyskanie tytułu do lokalu socjalnego przez skarżącą. Taka sytuacja w niniejszej sprawie nie wystąpiła. Skarżąca miała możliwość uzyskania na podstawie wzmiankowanego wyroku lokalu socjalnego, natomiast uchylała się od tego z własnej woli, najpierw z uwagi na stawianie przez dłużnika bezpodstawnego warunku podpisania umowy również przez matkę skarżącej, a później w obawie, że w przyszłości Gmina M. O. przyzna ten sam lokal także matce skarżącej. Z tych też względów nie można w ocenie Sądu dopatrzeć się w działaniu radcy prawnego przewinienia dyscyplinarnego. W istocie rzeczy to działania dłużnika w niniejszej sprawie, a nie radcy prawnego, mogą rodzić wątpliwości co do zgodności z zasadami etyki, aczkolwiek należy wskazać, że są to działania składające się na szeroko pojętą strategię dłużnika w stosunku do skarżącej jako wierzyciela. W tym wypadku skarżąca może rozważyć złożenie skargi na Dyrektora Zakładu (...) w O. na podstawie art. 229 pkt 3 Kodeksu postępowania administracyjnego, do rozpatrzenia której właściwa będzie Rada Miasta O..

Niezależnie od powyższego Sąd w całości przychylił się do stanowiska ZRD, zgodnie z którym nie sposób przyjąć aby radca prawny zignorowała skarżącą i nie uwzględniła jej wskazań co do treści sprecyzowanego żądania pozwu. Słusznie ZRD wskazuje na niezwykle obszerną korespondencję e-mail skarżącej z radcą prawnym pochodzącą z różnych dni i pór dnia oraz dotyczącą wielu mniej istotnych spraw niż żądanie pozwu. Słusznie również ZRD wskazuje, że pismo zawierające sprecyzowanie żądania pozwu było konsultowane przez radcę prawnego ze skarżącą i zostało zaakceptowane przez skarżącą. W tym stanie rzeczy zeznania skarżącej jakoby tak istotną, wedle deklaracji skarżącej składanych w toku postępowania dyscyplinarnego, kwestię jak zawarcie literalnego wskazania co do „odrębności lokalu” miała poruszyć z radcą prawnym wyłącznie w rozmowie telefonicznej, a nie w korespondencji e-mail Sąd uznał za niewiarygodne. Skoro bowiem skarżąca prowadziła tak rozbudowaną i szczegółową korespondencję z pełnomocnikiem, w tym w zakresie wzmiankowanego sprecyzowania żądania pozwu, to trudno przyjąć, że rzekomo tak istotny aspekt nie został w tej korespondencji, w żadnej z kilkudziesięciu wiadomości e-mail, poruszony. Powyższy stan rzeczy budzi uzasadnione wątpliwości, co do tego czy faktycznie skarżąca kiedykolwiek wyrażała wobec radcy prawnego żądanie aby w treści sprecyzowanego żądania pozwu zawrzeć wprost sformułowanie dotyczące „odrębności lokalu”. Wobec powyższego, a także wobec wyczerpania środków dowodowych w tym zakresie, zgodnie z zasadą *in dubio pro reo* wyrażoną w art. 5 § 2 KPK nie można było tych wątpliwości rozstrzygnąć na niekorzyść radcy prawnego. Należy przy tym wskazać, że w świetle przedstawionego wcześniej wyводу dotyczącego wykonania wyroku oraz faktu, iż faktycznym adresatem zarzutów skarżącej winien być dłużnik, a nie pełnomocnik, kwestia zawarcia w żądaniu pozwu literalnego sformułowania odnośnie „odrębności lokalu” nie ma przesądzającego znaczenia dla niniejszej sprawy.

Mając na względzie wszystko co zostało przedstawione powyżej Okręgowy Sąd Dyscyplinarny orzekł jak w pkt 1 postanowienia na podstawie art. 74¹ pkt 1 URP w zw. z art. 437 § 1 KPK i art. 465 § 1 i 2 KPK.

O kosztach postępowania, które wyniosły w niniejszej sprawie łącznie 1.367,00 zł Sąd orzekł jak w pkt 2 postanowienia na podstawie art. 70⁶ ust. 2 zd. 2 URP.

Pouczenie

Zgodnie z art. 426 § 1 KPK w zw. z art. 74¹ pkt 1 URP od niniejszego postanowienia nie przysługuje środek odwoławczy.